

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2025

Chișinău

Cu privire la aprobarea semnării Acordului de grant dintre Republica Moldova, Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare privind acordarea grantului din cadrul Platformei de Investiții pentru Vecinătate a Comisiei Europene în vederea realizării Proiectului „Optimizarea sistemului de alimentare cu energie termică din mun. Chișinău”

În temeiul art. 7 lit. h¹) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se ia act de proiectul Acordului de grant dintre Republica Moldova, Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare privind acordarea grantului din cadrul Platformei de Investiții pentru Vecinătate a Comisiei Europene în vederea realizării Proiectului „Optimizarea sistemului de alimentare cu energie termică din mun. Chișinău”.

2. Se aprobă semnarea Acordului de grant dintre Republica Moldova, Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare privind acordarea grantului din cadrul Platformei de Investiții pentru Vecinătate a Comisiei Europene în vederea realizării Proiectului „Optimizarea sistemului de alimentare cu energie termică din mun. Chișinău”.

3. Se împuternicește domnul Dorin Junghietu, ministru al energiei, să semneze Acordul de grant dintre Republica Moldova, Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare privind acordarea grantului din cadrul Platformei de Investiții pentru Vecinătate a Comisiei Europene în vederea realizării Proiectului „Optimizarea sistemului de alimentare cu energie termică din mun. Chișinău”.

4. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul energiei

Dorin Junghietu

Ministrul finanțelor

Victoria Belous

Notă de argumentare
privind necesitatea încheierii Acordului de grant dintre Republica Moldova,
Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” și Banca Europeană pentru Reconstrucție și
Dezvoltare, privind acordarea grantului din cadrul Platformei de Investiții pentru
Vecinătate a Comisiei Europene, în vederea realizării Proiectului „Optimizarea
sistemului de alimentare cu energie termică din
mun. Chișinău”

A. Descrierea contractului de stat

1. Informații generale

Acordul de grant reprezintă un contract de stat încheiat între Republica Moldova, Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” S.A. și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD), reprezentând un act juridic prin care părțile își asumă drepturi și obligații financiare, reglementând raporturi juridice de drept privat. Acest acord prevede alocarea unui grant investițional acordat de BERD din cadrul Platformei de Investiții pentru Vecinătate a Comisiei Europene (EU-NIP), destinat finanțării implementării unor proiecte pilot pentru creșterea eficienței energetice în clădirile rezidențiale din municipiul Chișinău. Inițiativa face parte integrantă din Proiectul „Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău”, destinat Societății pe Acțiuni „Termoelectrica”.

Acordul este structurat după cum urmează:

- Acordul principal, care include opt articole;
- Anexa 1: Formularul pentru cererea de debursare;
- Anexa 2: Formularul pentru scrisoarea de desemnare a semnatarilor autorizați.

2. Informații privind conținutul contractului de stat

Scopul principal al acestui Acord de grant constă în acordarea unui grant de până la 24,5 milioane EUR din cadrul Platformei de Investiții pentru Vecinătate a Comisiei Europene, pentru implementarea unor proiecte pilot de eficiență energetică în clădirile rezidențiale, parte a Proiectului „*Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău*”. Acest proiect a fost elaborat de către BERD la solicitarea Guvernului Republicii Moldova, având o valoare totală de 326 milioane EUR, care se va finanța din următoarele surse:

- BERD: împrumut de 143,5 milioane EUR (44%);
- Banca Europeană pentru Investiții (BEI): împrumut similar de 143,5 milioane EUR (44%);
- Programul de Investiții de Vecinătate al Uniunii Europene (EU-NIP): grant de 24,54 milioane EUR (7,5%);
- E5P: grant de 15 milioane EUR (4,5%).

Propunerea de proiect investițional „*Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău*”, a fost aprobată de Comitetul Interministerial de Planificare Strategică, în cadrul ședinței din 28 iunie 2024, conform Procesului-verbal nr. 9 și vizează modernizarea infrastructurii energetice a capitalei Republicii Moldova. Obiectivele-cheie ale proiectului includ: instalarea 2.510 Puncte Termice Individuale, trecerea a 1.665 de blocuri de locuințe la un sistem de distribuție pe orizontală a agentului termic, implementarea a 57 de proiecte-pilot pentru termoizolarea blocurilor de locuințe și modernizarea sistemelor interioare de distribuție a agentului termic, reabilitarea rețelelor termice de distribuție și construirea a două stații de pompare.

Este de menționat că prin Legea nr. 14/2025 pentru ratificarea Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și

Dezvoltare privind realizarea proiectului „Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău”¹, a fost ratificat împrumutul de 143,5 milioane EUR din partea BERD.

Componentă centrală a acestui proiect este tranziția la un sistem de distribuție orizontală a agentului termic, ce va contribui semnificativ la creșterea eficienței energetice și optimizarea consumului de energie termică. Fondurile combinate vor sprijini investiții majore pentru îmbunătățirea eficienței energetice în sectorul clădirilor rezidențiale.

Proiectul Acordului prevede acordarea unui grant (asistență externă nerambursabilă), în valoare de 24,54 milioane EUR, din partea Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare din resursele Platformei de Investiții pentru Vecinătate a Comisiei Europene. Aceste fonduri sunt destinate achiziționării de bunuri și executări de lucrări, inclusiv servicii conexe necesare implementării Proiectului „Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău”.

Principalele drepturi și obligații:

- BERD are dreptul de a acorda un grant în valoare de până la 24,54 milioane EUR, din cadrul Platformei de Investiții pentru Vecinătate a Comisiei Europene, pentru achizițiile de bunuri, lucrări și servicii conexe, necesare implementării proiectelor pilot de eficiență energetică. În plus, BERD gestionează și administrează fondurile conform reglementărilor Eu-NIP;

- Republica Moldova se angajează să respecte termenii Acordului, utilizând fondurile exclusiv în scopurile prevăzute, asigurând implementarea corectă a proiectului, cooperând cu entitățile implicate (inclusiv „Termoelectrica” S.A.) și respectând reglementările aplicabile. De asemenea, va asigura transparența și va furniza informații detaliate privind stadiul implementării proiectului.

Finanțarea este disponibilă până la data de 31 decembrie 2029, după care retragerile nu vor mai fi permise, cu excepția cazului în care BERD aprobă o prelungire. Acordul intră în vigoare după îndeplinirea condițiilor prevăzute și rămâne valabil până la finalizarea tuturor obligațiilor asumate. Încetarea contractului poate avea loc prin anularea de către BERD în cazul neîndeplinirii obligațiilor contractuale de către Republica Moldova sau entitatea de proiect „Termoelectrica” S.A., utilizării necorespunzătoare a fondurilor sau existența unor fraude, încetării Acordului de Împrumut asociat sau includerii oricărei părți semnatare pe lista de excluziuni a BERD.

De asemenea, Acordul încetează automat dacă nu intră în vigoare în termen de 360 zile de la data semnării, cu excepția cazului în care BERD decide o prelungire. Acesta se consideră finalizat la încheierea proiectului și îndeplinirea tuturor obligațiilor asumate. Valabilitatea Acordului poate fi extinsă printr-o notificare scrisă emisă de BERD, care poate aproba prelungirea termenului-limită de 30 noiembrie 2029 sau stabilirea unei noi date pentru intrarea în vigoare, în cazul nerespectării termenului de 360 de zile. Orice modificare a Acordului trebuie să fie realizată în scris și semnată de părțile implicate, în conformitate cu Secțiunea 8.03.

În ceea ce privește sancțiunile, BERD poate solicita rambursarea integrală sau parțială a grantului în cazul unor nereguli precum dublă finanțare, fraudă, corupție sau utilizarea incorectă a fondurilor. Totodată, BERD poate suspenda plățile în cazul încălcării termenilor contractuali, măsură care va fi ridicată după remedierea deficiențelor constatate.

B. Analiza de impact

1. Aspectul politic, cultural și social

¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=147213&lang=ro

Proiectul propus are un impact semnificativ asupra consolidării relațiilor bilaterale și multilaterale ale Republicii Moldova, facilitând cooperarea cu instituții financiare internaționale precum BERD, BEI și Uniunea Europeană. Prin acest parteneriat, Republica Moldova va obține următoarele beneficii:

- Întărirea integrării europene, aliniindu-se la standardele UE în domeniul energiei și protecției mediului;
- Creșterea credibilității internaționale, demonstrând angajamentul țării față de reformele economice și sustenabilitate;
- Atragerea de investiții suplimentare, deschizând posibilități pentru viitoare proiecte finanțate de Uniunea Europeană sau alte fonduri regionale;
- Susținerea politicii energetice regionale, prin reducerea dependenței de importurile de energie și promovarea cooperării în regiunea Europei de Est.

Din punct de vedere social, proiectul va avea un impact pozitiv semnificativ asupra populației, îmbunătățind calitatea serviciilor de încălzire și alimentare cu apă caldă menajeră. Optimizarea consumului și reducerea costurilor pentru consumatori vor contribui la creșterea confortului termic al locuințelor, avansând astfel standardele de trai. De asemenea, reducerea emisiilor poluante și modernizarea infrastructurii energetice vor contribui la protejarea mediului și la creșterea calității aerului în zona urbană.

Mai mult, proiectul sprijină tranziția Republicii Moldova către o politică energetică sustenabilă, în concordanță cu angajamentele internaționale de protecție a mediului și reducere a emisiilor de CO₂. Implementarea acestuia va avea un impact pozitiv asupra stabilității politice interne, prin creșterea accesului la servicii energetice eficiente și echitabile pentru toți cetățenii. Astfel, proiectul reprezintă un pas important în direcția modernizării și dezvoltării durabile a Republicii Moldova.

2. Aspectul economic și de mediu

Toate lucrările realizate din sursele Contractului urmează a fi executate în baza studiului de fezabilitate „GrCF2 W1-Termoelectrica: Proiectul pentru Alimentare cu Energie Termică Centralizată din Municipiul Chișinău, care subliniază eficiența economică a proiectului. Resursele financiare alocate prin grant vor fi utilizate pentru implementarea proiectelor pilot de eficiență energetică în clădirile rezidențiale, ca parte integrantă a Proiectului „*Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău*”.

Beneficiile principale ale proiectului includ:

- Creșterea eficienței și fiabilității furnizării agentului termic, contribuind la îmbunătățirea serviciilor de încălzire și alimentare cu apă caldă menajeră (ACM);
- Oferirea posibilității de reglare individuală a consumului de energie termică și implementarea contorizării individuale, asigurând astfel un control sporit asupra costurilor și gestionarea eficientă a încălzirii fiecărui apartament;
- Reducerea cheltuielilor pentru energia termică cu până la 30% prin instalarea Punctelor Termice Individuale și implementarea sistemului de distribuție pe orizontală;
- Diminuarea emisiilor de gaze cu efect de seră, contribuind la atingerea obiectivelor de mediu și la îmbunătățirea calității aerului în Chișinău;
- Creșterea sarcinii globale de energie termică a CET-urilor, reducerea cheltuielilor fixe din tarif și crearea premiselor pentru scăderea tarifelor pentru consumatorii casnici;
- Economii de energie primară (gaze naturale) datorită producției combinate de energie termică și electrică, reducând astfel dependența de importurile de energie;
- Sporirea securității în alimentarea cu energie prin livrarea suplimentară de energie electrică și termică;

- Consolidarea situației financiare a furnizorului de energie termică, ceea ce va genera venituri suplimentare din impozite și dividende pentru bugetul de stat și va sprijini dezvoltarea economiei naționale;

- Crearea de locuri de muncă temporare și stimularea economiei locale prin creșterea cererii de materiale și servicii în domeniul eficienței energetice.

Economiile rezultate din reducerea consumului de energie vor avea un impact direct asupra nivelului de trai a populației, facilitând alocarea resurselor financiare pentru alte priorități esențiale. Pe lângă beneficiile economice, proiectul va contribui la reducerea amprente de carbon a sectorului rezidențial, datorită utilizării tehnologiilor moderne și eficiente energetic.

O analiză detaliată a proiectului în conformitate cu metodologia de aliniere la Acordul de la Paris, utilizată de BERD, a relevat că acesta este în deplin acord cu strategiile și angajamentele naționale ale Republicii Moldova de atenuare și adaptare la schimbările climatice. De asemenea, implementarea proiectului va contribui la reducerea emisiilor de CO₂ cu 816.000 tone și economii de 4.600 MWh de energie primară în următorii 20 de ani. Totodată, investiția respectă criteriile de eligibilitate pentru Orașe Verzi, având ca obiectiv îmbunătățirea cu 20% a eficienței energetice.

3. Aspectul normativ

Acordarea Grantului din cadrul Platformei de Investiții pentru Vecinătate a Comisiei Europene, este pe deplin aliniată în cu prevederile Constituției Republicii Moldova, care garantează dreptul la un mediu sănătos și promovează dezvoltarea economică durabilă, conform Articolului 37 și Articolului 126. Proiectul de modernizare a sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din Chișinău contribuie direct la atingerea obiectivelor naționale, având un impact semnificativ asupra reducerii emisiilor poluante și sporirii eficienței energetice.

În calitate de parte semnatară a mai multor contracte de stat, Republica Moldova susține angajamentele privind eficiența energetică și protecția mediului. În acest context, proiectul se aliniază cu:

- Acordul de la Paris, prin angajamentele asumate de reducere a emisiilor de carbon;
- Tratatul Comunității Energetice, care impune transpunerea și implementarea legislației Uniunii Europene în domeniul energiei și protecției mediului;
- Agenda 2030 pentru Dezvoltarea Durabilă, în special Obiectivele nr. 7 și nr. 13, care vizează accesul la energie curată și măsurile de combatere a schimbărilor climatice.

Grantul este, de asemenea, conform legislației Uniunii Europene, care încurajează investițiile în eficiența energetică și dezvoltarea infrastructurii sustenabile. Acesta respectă cerințele directivelor europene relevante, precum Directiva 2012/27/UE privind eficiența energetică, care subliniază importanța modernizării sistemelor de alimentare cu energie termică și Directiva 2010/31/UE privind performanța energetică a clădirilor, aplicabilă eficientizării termice a infrastructurii rezidențiale.

La nivel național, utilizarea acestui grant este în conformitate cu cadrul legislativ în vigoare, inclusiv:

- Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, care susține eficiența și adoptarea tehnologiilor moderne.
- Legea nr. 139/2018 privind eficiența energetică, care sprijină implementarea unor astfel de proiecte;
- Legea nr. 1515/1993 privind protecția mediului, axată pe reducerea poluării și îmbunătățirea calității aerului;

Acordul de grant este pe deplin compatibil cu cadrul legislativ național și nu impune modificări asupra legislației existente.

De asemenea, proiectul se încadrează în Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030, contribuind la realizarea Obiectivului nr. 3, care vizează rețehnologizarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică, promovarea cogenerării eficiente și utilizarea surselor regenerabile de energie. În plus, proiectul este integrat în Planul Național „Construim Moldova Europeană”, având ca scop eficientizarea energetică a clădirilor și promovarea unui consum rațional de resurse energetice, precum și sprijinirea Obiectivului General 2.4 „Îmbunătățirea condițiilor de locuit” din Planul Național de Dezvoltare 2025-2027.

Proiectul a fost elaborat în conformitate cu prevederile Regulamentului privind mecanismul de încheiere și intrare în vigoare a contractelor de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 377/2018 cu privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismului de coordonare și management al asistenței externe.

4. Aspectul instituțional și organizatoric

Decizia de aprobare a semnării Acordului de Împrumut a fost adoptată în urma deciziilor Comitetului Interministerial pentru Planificare Strategică, care a acceptat propunerile Ministerului Energiei de susținere, în principiu, a Proiectului „*Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău*”.

Implementarea proiectului presupune o colaborare interinstituțională între mai multe entități-cheie, fiecare având un rol clar definit în procesul de gestionare și execuție.

Ministerul Energiei este instituția responsabilă de coordonarea generală a proiectului, asigurând alinierea acestuia la strategiile naționale din domeniul energetic.

„Termoelectrica” S.A. acționează în calitate de executant principal, având atribuții privind derularea procedurilor de achiziție, gestionarea fondurilor și raportarea progresului. În acest context, conform secțiunii 2.03 din acord, în cadrul entității de proiect urmează să fie înființată o Unitate de Implementarea a Proiectului (UIP) în condiții și într-un mod acceptabil de BERD. Această structură va permite o gestionare integrată și eficientă a proiectului, asigurând îndeplinirea obiectivelor stabilite.

BERD și EU-NIP asigură asistență tehnică, supraveghează conformitatea cu regulile de achiziții și standardele de mediu, contribuind astfel la o implementare eficientă și transparentă. Agenția Proprietății Publice este responsabilă de gestionarea patrimoniului de stat implicat în proiect, asigurând utilizarea optimă a resurselor publice. În plus, Instituția Publică „Centrul Național pentru Energie Durabilă”, în calitate de entitate de suport, va contribui la implementarea proiectului prin acordarea sprijinului în activitățile aferente grantului „Proiecte pilot axate pe măsuri de eficiență energetică în clădirile rezidențiale”.

Este de menționat că Instituția Publică Centrul Național pentru Energie Durabilă. Numită „entitate de suport” în cadrul Acordului, va avea un rol esențial în implementarea componentei de distribuție a agentului termic pe orizontală în cadrul Proiectului, și urmează să asigure cofinanțarea măsurilor din interiorul apartamentelor „Construirea rețelelor orizontale de încălzire”.

Astfel, pentru implementarea unui nou produs de finanțare, ar fi necesar un buget de aproximativ 14 milioane EUR, pentru a acoperi 70% din valoarea lucrărilor interioare și cheltuielile administrative ale instituției (doar pentru prima tranșă). Această alocare ar fi posibilă conform punctului 13 din Regulamentul FEERM „Stimulentele financiare, în conformitate cu produsul de finanțare aplicabil în cadrul Programului FEERM, pot fi oferite solicitanților pentru cofinanțarea proiectelor/programelor în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă, finanțate de donatori, parteneri de dezvoltare, autorități/instituții”.

De asemenea, Instituția Publică Centrul Național pentru Energie Durabilă, în calitate de „entitate de suport” la activitățile aferente grantului „Proiecte pilot axate pe măsuri de eficiență energetică în clădirile rezidențiale” de 39,54 milioane EUR, gestionat de S.A. „Termoelectrica”, va oferi suport la implementarea proiectului, iar pentru aceste activități, sunt necesare de asigurat costurile administrative de aproximativ 2 milioane EUR, care trebuie acoperite fie bugetul de stat sau din alte surse, iar detaliile vor fi stabilite prin acorduri ulterioare.

În acest context, este esențială integrarea resurselor necesare în documentele de planificare bugetară pentru anii următori, inclusiv în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu și Legile bugetului de stat, având în vedere că, până atunci, Acordurile de finanțare vor fi deja adoptate în Parlament, oferind astfel o bază legală necesară pentru implementare.

5. Aspectul financiar

Grantul în valoare de 24,54 milioane EUR va fi destinat implementării proiectelor pilot de eficiență energetică în clădirile rezidențiale, în cadrul Proiectului „*Optimizarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău*”, conform descrierii prezentate anterior. Totodată, prezentul acord nu impune obligații financiare suplimentare din partea Republicii Moldova.

6. Aspectul temporar

Pregătirea documentației constituie un pas esențial în procesul de implementare a proiectului, incluzând elaborarea și semnarea acordului de grant, precum și completarea anexelor necesare, cum ar fi formularele pentru cererea de debursare și desemnarea semnatarilor autorizați. După semnarea acordului, este necesară obținerea aprobărilor interne din partea autorităților Republicii Moldova, precum și a partenerilor internaționali, precum BERD și EU-NIP.

Termenul limită pentru finalizarea acestui proces, inclusiv obținerea tuturor semnăturilor și aprobărilor necesare, este de 360 de zile de la semnarea acordului. Finalizarea acestui proces este importantă pentru intrarea în vigoare a acordului de grant.

Ulterior, implementarea proiectului se va desfășura conform planului, cu etape care includ derularea achizițiilor, alocarea fondurilor și realizarea proiectelor pilot. Pe durata implementării, vor fi realizate rapoarte periodice și evaluări pentru monitorizarea progresului. În cazul unor abateri semnificative de la planul stabilit, BERD are dreptul de a suspenda plățile sau de a anula contractul, ceea ce poate genera consecințe financiare și administrative.

C. Aspectul procedural al semnării/încheierii

Acordul de grant va fi formalizat prin semnătura reprezentanților autorizați ai părților implicate, respectiv Ministerul Energiei al Republicii Moldova, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Platforma de Investiții pentru Vecinătate a Comisiei Europene, precum și S.A. „Termoelectrica”. Locul și data semnării grantului, precum și numele, prenumele persoanelor care vor semna, vor fi stabilite ulterior, conform acordului agreeat dintre părți. Ceremonia de semnare va marca oficializarea acordului și finalizarea contractului de stat.

Documentul autentic al acordului de grant va fi redactat și semnat în limba engleză, aceasta având statut de limbă de referință, în concordanță cu caracterul internațional al acordului. Limba română va fi utilizată în scopuri administrative și interne, fără a influența valabilitatea juridică a documentului semnat în limba engleză.